

Bújó a Mész-hegy kaptárkővén

A Nyerges-hegytől délre fekszik a Pajdos, vagy Pajdosos sziklapadja, melyen 9 megkopott fülke ismerhető fel. A sziklapad nem is alakja, hanem inkább neve miatt érdemel említést: a pajod a palóc népi hitvilág hiedelménye, mely nap- illetve holdfogyatkozásakor felfalja az égtesteket.

A Nyergestől keletre emelkedik a Mész-hegy, amelynek déli lejtőjén három fülkés sziklakúp található. Érdekes az egyik kúp

tetejébe faragott párkánnyal övezett mélyedés, illetve a sziklakúpba faragott sziklahelyiség, bújó. Mindenképp érdemes benézni a két sziklacsoporthoz között megbújó sziklahelyiségbe is, ahol még tisztán felismerhetjük a tüzelőberendezést, a sziklafalba faragott alvópadkát és a tárolóhelyiségeket is. Ha figyelmesen járjuk a környező, sűrűn burjánzó fiatal akácerdőket, még felfedezhetjük a hajdani kultúrtáj túlélőit: öreg naspolya, dió- és almafákat, és az elvadult szőlők indáit.

A Mész-hegytől észak-északkeletre emelkedik a Cakó-tető, amely az egyik legnehezebben megközelíthető sziklacsoporthoz, ellenben négy, fiatal akáccsal övezett sziklavonulatán összesen 36 fülkét tartogat az elszánt érdeklődőknek. A fülkék érdekessége nagy méretük mellett, hogy hátlapjuk általában szélesebb, mint a fülkék nyílása. Több fülke csúcsíves, gótikus kiképzésű. Itt található a környék egyik legszebb sziklacsoporthoz, a kappadókiai tufatornyokat idéző hármassziklatorony.

Itt, a Mész-hegy déli lábán futott a „Via ad Szomolya”, az Egerből Szomolyára vezető történelmi út (amelyen jelenleg a „Kő-út” jelzése is vezet). Az út nyomvonalán az évszázadok alatt a szekerek kerekei a talajt és az alapkőzetet feltörték, így azt a természet erői – elsősorban a csapadék – szabadon pusztíthattak. Így alakult ki évszázadok alatt a „Via ad Szomolya” szurdokszerű riolit-tufamélyútja.

Bükkaljai Kő-út Információs Pont Eger,
Bajcsy-Zsilinszky 2. Fellner-tömbbelső

bukkalja.info.hu

Tel./fax: 36/310-529

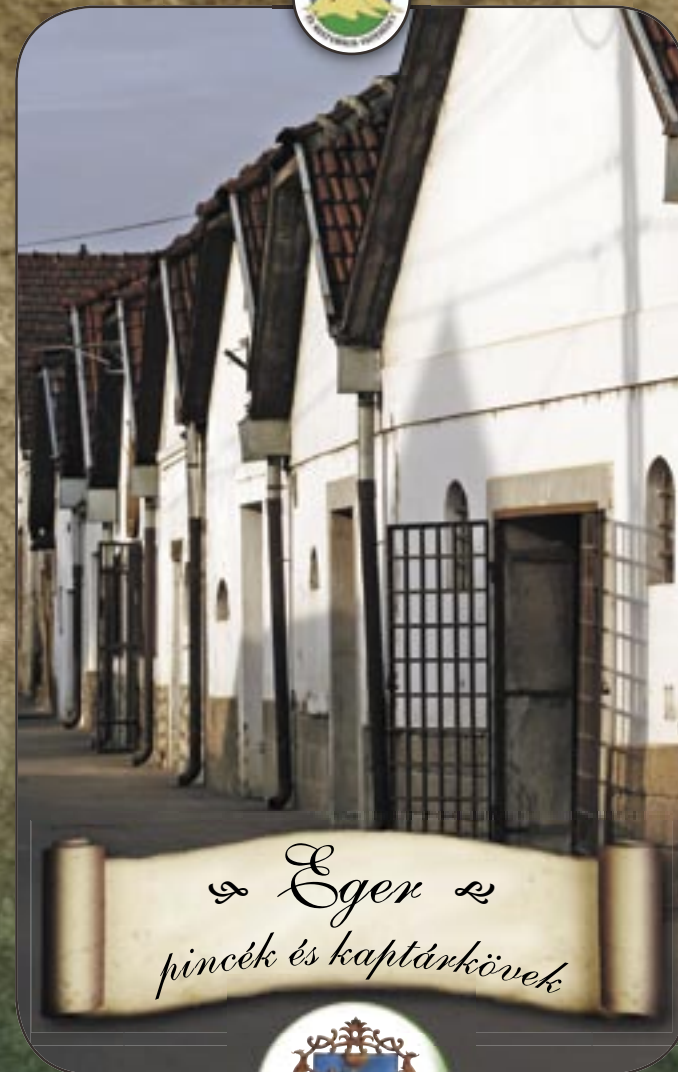
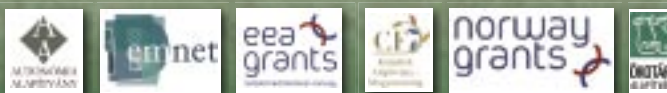
Térkép: Cartographia Kft.

1. Szala	6. Tihamér
2. Király-szék és Tetemvár	7. Kőporos
3. Kisvölgy-utca	8. Pajdos-dűlő
4. Szépasszony-völgy	9. Nyerges-hegy és Mész-hegy
5. Koszorú-utca és Farkas-völgy	

Fotók: **Baráz Csaba, Havasi Norbert, Klein Dávid**

Készítette a Kaptárkő Természetvédelmi és Kulturális Egyesület
a Norvég Civil Támogatási Alap finanszírozásával.

www.kaptarko.hu

Eger
pincék és kaptárkövek

EGRI PINCÉK

Egerben a szőlő- és borkultúra egészen az Árpád-korig nyúlhat vissza, hiszen az itt megalapított egri püspökség liturgiáihoz szükséges bort valószínűleg már helyben termelhették meg. A XII. században behívott németalföldi-vallon telepesek nyugat-európai, majd a XVI. század derekán a török elől menekülő görög és szerb rácok, és az itt megtelepedő borkereskedelemmel foglalkozó cincárok balkáni és dél-európai elemekkel gazdagították az egri borkultúrát.

Pince a Kőporoson

A Kárpát-medence éghajlatán – bár az kedvez a szőlő termesztésének – a bor minőségi érleléséhez speciális feltételek szükségesek. Ezeket a feltételeket testesíti meg a kőbe vájt borospince, melyet magyar sajátosságnak kell tekinteni, azon belül is legkorábban Észak-Magyarország pincéiről emlékeznek meg a középkori források.

A XV. században az egri káptalan birtokkönyve már említést tesz a Király-szék alatti üregekről: ezek lehettek Eger legkorábbi pincéi, melyeket a mai Tetemvár utca mészfapadja, az ún. darázkő alá, a kavicsos üledékbe mélyítettek. Ezek az üregek még egyszerűek, szabálytalan belső terük követi a sziklapad hajlatait. Komolyabb pincehelyiségek csak az 1500-as évek elején készülnek, és ezek képezik a vár kazamatáinak alapját. Ezekben már bort tároltak.

Régi préházak a Verőszalán

A XVI. században, a török fenyegetettség újabb lendületet adott a pincekészítésnek: ekkor készülhettek az Almagyar utca tágas pincéi, de ezekben az időkben vájhatták a felnémeti templomdomb pincerendszerét is, melyet Eger eleste (1596) után magyar hajdú szabadcsapatok foglaltak el, és innen zaklatták folyamatosan a várból kimerészkedő törököket. Ezt megeléggel a pasa betömette a pincéket, amelyeket csak a török kiűzése után, 1706-ban bontottak ki újra, és többségük azóta is használatban van. De itt még az 1906-ban megépülő Eger–Putnok vasútvonal tereprendezésekor is találtak befalazott pincéket, sőt, napjainkban is kerülnek elő újabb és újabb üregek. Korai keletkezésűek a Kisvölgy utca, a Szala, és a Nagyköporos préház nélküli torokpincéi is. A Nagy- és Kisköporos nevét a hajdanán az edények tisztításához használt kőporról kapta, melyet itt bányásztak.

Elhagyott pince a Mész-hegyen

Az XIX. század második felében, a jobbágyfelszabadítás után újabb lendületet kap a pinceépítés, ekkor készülhettek a Nagy- és Kisköporos, a Szala, Tihamér, a Koszorú utca, illetve a Farkas-völgy préházas pincesorai. Itt először a pincék elé a kőbe vájták a préházat, majd a későbbiekben ezt továbbfejlesztve építették a nyeregtetős, vasrácsos ablakú, hangulatos, ma is látható préházsorokat. A préház szolgált a szőlőfeldolgozás helyszínéül, a pincében csak a bort érlelték. Ma a Nagyköporoson és a szalai pincesorokon találhatóak Eger legnevesebb pincészeteinek jelentős része.

Az 1700-as években, a török kiűzése után kezdett el kiépülni az egri érseki pincerendszer. Az Egerbe visszatérő Fenessy György püspök úgy döntött, hogy a püspökség székhelyét áthelyezi a várból a belvárosba, ezért a városban két telket vásárolt, amelyre megkezdődtek az építési munkálatok, méghozzá a hegy gyomrából kitermelt riolittufából. A kitermelt kő után hatalmas labirintusrendszer keletkezett, amely több mint 3 km hosszan nyúlt el a föld alatt a Hatvani kaputól egészen a város északi határáig, a Rác kapuig. Szükség is volt erre a hatalmas pincerendszerre, hiszen itt raktározták az egri püspökség Gyöngyöstől Munkácsig terjedő birtokairól beszedett bortizedet. Ma a pincerendszer „Város a város alatt” néven turisztikai attrakció, mely bekerült az ország 7 csodája közé.

A Mész-hegy sziklacsoportja

A XVI–XIX. században épült ki Eger leghíresebb pincesorai is, a szépasszony-völgyi Öreg-sor, amelyhez a 1900-as években újabb pincecsoportokat vájtak. Ma a Szépasszony-völgy pincesorai fogalom az ide érkező turisták körében.

KAPTÁRKÖVEK EGER HATÁRÁBAN

A város déli határában, Nyerges-hegy nyugati oldalán emelkedik a Bükkalja kétségkívül egyik legszebb kaptárkőcsoportja. A sziklaképződmény egy, a hegygerincből kinyúló lapos platóból, illetve egy különálló, a sziklaplatóhoz nyereg alakú gerinccel kapcsolódó sziklatoronyból áll. A platón érdekes, tálszerűen kiképzett mélyedéseket találhatunk, melyek egyesek véleménye szerint pogány áldozati oltárként szolgálhattak, sőt, többek szerint a sziklanyereg is emberi kéz munkája. A sziklavinnyű összesen 24 emberi kéz által faragott fülke, illetve fülkenyom található, néhányuk már erősen megkopott állapotban.

A Nyerges sziklatornya

A Nyerges-hegy keleti oldalán – a Mész-hegy sziklakúpjaival szemközt – is emelkedik egy sziklakúp, melynek falába összesen 7 fülkét, magába a kúpba pedig egy sziklahelyiséget faragtak.